

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku T. S.A. w K.
przy uczestnictwie [...]o ustanowienie służebności przesyłu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 14 września 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w [...]
z dnia 18 maja 2016 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w [...] do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w [...] oddalił apelację wnioskodawcy operatora przesyłowego od postanowienia Sądu Rejonowego w [...], którym został oddalony wniosek o ustanowienie służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego szczegółowo opisanej nieruchomości położonej w [...].

Ustalił, że umową z dnia 13 stycznia 1966 r. zawartą pomiędzy Skarbem Państwa a Spółdzielnią Budowlano – Mieszkaniową „W.” w [...] na nieruchomości położonej w [...] oznaczonej numerami 402/7 i 401/7 zostało ustanowione prawo użytkowania wieczystego. Na mocy decyzji Wojewody [...] z dnia 14 września 1991 r. jako właściciel nieruchomości została ujawniona Gmina [...]. Do odrębnej księgi wieczystej została wydzielona działka nr 4/5 o powierzchni 102 m², na której została wybudowana w 1968 r. stacja transformatorowa i przez którą przebiegają zasilające tę stację podziemne kable energetyczne. Stacja transformatorowa ujawniona jest jako środek trwały w księdze majątkowej wnioskodawcy, natomiast nie została objęta umową ustanowienia użytkowania wieczystego. Ze zgłoszenia nr 11/TS/68 wystawionego przez Zakład Energetyczny [...] niepodpisanego przez kierownika Rejonu wynika, że stacja należała do Rejonu Sieci [...], pozostawała w eksploatacji Rejonu Energetycznego [...] i miała być uruchomiona w dniu 20 kwietnia 1968 r. Odbiór pogwarancyjny został dokonany w dniu 20 stycznia 1970 r. W dniu 6 lipca 2009 r. pomiędzy wnioskodawcą i wieczystym użytkownikiem została zawarta umowa najmu poczynając od 1 sierpnia 2009 r. Sąd drugiej instancji przytoczył nadto ustalenia Sądu pierwszej instancji w przedmiocie sposobu powstania i przekształceń wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego zarówno co do tego, że wnioskodawca nie udowodnił prawa własności urządzenia położonego na nieruchomości opisanej we wniosku, jak i co do niedopuszczalności ustanowienia służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego.

W ocenie Sądu, zgłoszenie nr 11/TS/68 i wyciąg z księgi majątkowej nie przesądzają, że wnioskodawcy przysługuje prawo własności stacji transformatorowej. Zgłoszenie jest dotknięte wadą w postaci braku podpisu kierownika Rejonu, co w braku jakichkolwiek innych dokumentów świadczących o zakresie umocowania tej osoby, w tym znaczenia jej podpisu oraz dowodzących daty przyłączenia do sieci powoduje, że jest to dowód niewystarczający do przyjęcia, iż przyłączenie nastąpiło w dniu 20 kwietnia 1968 r. Wnioskodawca nie wykazał także kto wznosił urządzenie, w tym nie wykazał, że zostało ono wzniesione w czasie obowiązywania wydanego na podstawie art. 7 ustawy z dnia 30 maja 1962 r. o gospodarce paliwowo – energetycznej (Dz. U. Nr 32,

poz. 150) zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 24 sierpnia 1964 r. w sprawie zasad przyłączania do wspólnej sieci urządzeń do wytwarzania, przesyłania, rozdzielania i odbioru energii elektrycznej i ciepłej oraz paliw gazowych (MP z dnia 11 września 1964 r.). Gdyby zaś nawet przyjąć, że przyłączenie nastąpiło w czasie obowiązywania tego zarządzenia, to nie sposób określić, który z podmiotów wchodzących w skład Zakładów Energetycznych faktycznie był dysponentem stacji pierwotnie i po przekształceniach.

Sąd drugiej instancji uznając, że niedopuszczalne jest ustanowienie służebności przesyłu na prawie wieczystego użytkowania, przychylił się do poglądu i argumentacji Sądu Najwyższego wyrażonych w uzasadnieniu postanowienia z dnia 28 marca 2014 r., III CSK 174/13 (nie publ.). Służebność przesyłu została bowiem tak ukształtowana, że przedmiotem obciążenia pozostaje, zgodnie z art. 305¹ k.c., nieruchomość jako określona kategoria rzeczy a nie określone prawo do niej czy na niej. Przeciwno dopuszczalności takiego obciążenia przemawia cel jej ustanowienia polegający na zapewnieniu przedsiębiorcy przesyłowemu trwałego i stabilnego tytułu do korzystania z cudzej nieruchomości w zakresie niezbędnym do korzystania z urządzeń, czemu zaprzecza ograniczoność czasowa prawa użytkowania wieczystego. Sąd Okręgowy stwierdził również, że za stanowiskiem przeciwnym nie przemawia regulacja uprawnień wieczystego użytkownika zawarta w art. 233 k.c., bo zakres uprawnień może być ograniczony w umowie o ustanowienie użytkowania wieczystego. W niniejszej sprawie została ona zawarta celem wzniesienia domu mieszkalnego i poza tymi granicami pozostaje wzniesienie urządzenia przesyłowego.

Jako okoliczność pozbawioną znaczenia uznał złożenie wniosku przez przedsiębiorcę przesyłowego o ustanowienie służebności na prawie wieczystego użytkowania, bo dopuszczalność ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego nie jest uzależniona od stanowiska procesowego uczestnika postępowania.

W skardze kasacyjnej od powyższego postanowienia wnioskodawca wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Zarzucił naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 305¹ w zw. z 49 § 1, 47 § 2, 191 k.c. i art. 7 ustawy z dnia 30 maja 1962 r.

o gospodarce paliwowo – energetycznej oraz § 18 ust. 1 zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 24 sierpnia 1964 r. w sprawie zasad przyłączania do wspólnej sieci urządzeń do wytwarzania, przesyłania, rozdzielania i odbioru energii elektrycznej i ciepłej oraz paliw gazowych w zw. z art. 128, 339, 341 i 55² k.c., art. 305¹ w zw. z 233 i 241 k.c., art. 305² § 1 w zw. z 140 i 233 k.c. oraz przez niezastosowanie art. 305¹ i art. 305² § 1 k.c. Naruszenie przepisów postępowania wywiódł z naruszenia art. 229 w zw. z 13 § 2 i 391 § 1 k.c. oraz art. 233 § 1 w zw. 244, 245, 13 § 2 i 391 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się do zarzutów naruszenia przepisów postępowania wyjaśnić trzeba, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego zakaz oparcia skargi na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub dowodów, określony w art. 398³ § 3 k.p.c. oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine*), oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego na wadliwość wyroku sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów. Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (nawet w powiązaniu z art. 244 i 245 k.p.c.) motywowany niewłaściwą oceną dowodów nie może być skutecznie podniesiony w ramach drugiej podstawy kasacyjnej.

Nie może być także skuteczny zarzut naruszenia art. 229 w zw. z 13 § 2 i 391 § 1 k.p.c. motywowany przyznaniem przez uczestniczkę Spółdzielnię Mieszkaniową, że właścicielem stacji trafo jest wnioskodawca. Istotnie w przedstawionej umowie najmu znajduje się zapis, że stacja na mocy odrębnych przepisów stanowi własność wnioskodawcy, ale ten wpis został zamieszczony w umowie kilka lat przed wszczęciem postępowania, a w jego toku w piśmie z dnia 13 kwietnia 2011 r. Spółdzielnia zakwestionowała prawo własności wnioskodawcy wskazując, że fakt przyłączenia sieci nie wpływa na prawo własności a tylko na prawo korzystania z urządzeń i w jej ocenie wnioskodawca nie wykazał prawa własności.

Zasadne są zarzuty naruszenia art. 305¹ w zw. z 233 i 241 k.c., art. 305² § 1 w zw. z 140 i 233 k.c. zmierzające do zakwestionowania takiej wykładni art. 305¹

k.c., która wyklucza dopuszczalność ustanowienia służebności przesyłu na prawie wieczystego użytkowania.

Problem, czy dopuszczalne jest, w świetle art. 305¹ i n. k.c., ustanowienie służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego budzi kontrowersje zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie. Większość komentatorów opowiada się za pozytywną odpowiedzią a w judykaturze dominującym poglądem jest dopuszczalność ustanowienia służebności na prawie wieczystego użytkowania (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 października 1968 r., III CZP 98/68, OSNC z 1969 r., nr 11, poz. 188, z dnia 29 listopada 1972 r., III CZP 82/72, OSNC z 1973 r., nr 7 – 8, poz. 125, z dnia 29 maja 1974 r., III CZP 21/74, OSNC z 1975 r., nr 4, poz. 55, postanowienia z dnia 17 stycznia 1974 r., III CRN 316/73, OSNC z 1974 r., nr 11, poz. 197, z dnia 28 lutego 2001 r., IV CKN 264/00, OSNC z 2001 r., nr 11, poz. 163, z dnia 15 października 2008 r., I CSK 135/08, OSNC - ZD z 2009 r., nr 3, poz. 62, z dnia 10 kwietnia 2008 r., IV CSK 21/08, z dnia 15 maja 2009 r., II CSK 674/08, z dnia 30 czerwca 2011 r., III CSK 271/10, z dnia 22 kwietnia 2015 r., III CZP 5/15, nie publ., z dnia 20 kwietnia 2016 r., V CSK 523/15, OSP 2017 r., nr 3, poz. 25 oraz wyrok z dnia 15 czerwca 2007 r., II CSK 97/07, nie publ.). Odnotować też trzeba stanowisko przeciwne najpełniej zaprezentowane w przytoczonym przez Sąd drugiej instancji postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014 r., III CSK 174/13 (nie publ.).

Wątpliwości zostały usunięte uchwałą siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2017 r., III CZP 101/16 (Biul. SN 2017/5/10 – 11, KSAG 2017 r. nr 3 str. 133 – 134), w której wyraził pogląd, że służebność przesyłu może być ustanowiona na prawie użytkowania wieczystego, lecz użytkownik wieczysty nie może skutecznie żądać ustanowienia takiej służebności, jeżeli urządzenia przesyłowe, zainstalowane przez przedsiębiorstwo państwowe w okresie obowiązywania zasady jednolitej własności państwowej, znajdowały się na nieruchomości Skarbu Państwa przed oddaniem jej w użytkowanie wieczyste.

Punktem wyjścia do rozważań była analiza uprawnień użytkownika wieczystego określonych w art. 233 k.c. prowadząca do wniosku, że zważywszy na podobieństwa tego przepisu do art. 140 k.c. i elementy konstrukcyjne użytkowania

wieczystego, nie budzi wątpliwości dopuszczalność odpowiedniego stosowania do tej instytucji, w sprawach nieuregulowanych, przepisów o prawie własności. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że prawo użytkownika wieczystego do rozporządzania obejmuje także prawo do obciążenia użytkowania wieczystego ograniczonymi prawami rzeczowymi, a byt tych obciążeń jest ściśle związany z bytem użytkowania wieczystego (art. 241 k.c.).

Ustawodawca zakłada możliwość istnienia służebności na tym prawie, co wyraził w art. 84 ust. 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla polskiego przemysłu stocznioowego (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 592), a w poprzednio obowiązującym stanie prawnym w ustawie z dnia 14 lipca 1961 r. o terenach w miastach i osiedlach przewidziana była możliwość obciążenia tego prawa innym, niż hipoteka ograniczonym prawem rzeczowy. Również księga wieczysta została tak ukształtowana, by w przypadku nieruchomości gruntowej oddanej w użytkowanie wieczyste możliwe było dokonanie tego wpisu w dziale III księgi (§ 42 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbioru dokumentów, Dz. U. Nr 102, poz. 1122 ze zm.). W ocenie Sądu Najwyższego nie stoi na przeszkodzie ustanowieniu służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego terminowość tego prawa, bo użytkowanie wieczyste jest prawem trwałym ustanawianym na 99 lat, zaś właściciel jest ograniczony w rozporządzaniu rzeczą, bo może sprzedać nieruchomość tylko użytkownikowi, a wtedy obciążenia nie wygasają. Nie prowadzi też ono do powstania trudności w ocenie pierwszeństwa ograniczonych praw rzeczowych, bo istniejące na nieruchomości lub powstające z mocy prawa, względnie inne znane użytkownikowi prawa przed oddaniem w użytkowanie, są wobec niego skuteczne i obejmuje nieruchomość z istniejącymi ograniczeniami. Nie wyłącza możliwości ustanowienia treść art. 285 § 1 k.c. i art. 305¹ k.c., które jako przedmiot służebności wskazują nieruchomość ale nie precyzują one pojęcia „nieruchomości” a miarodajne jest znaczenie nieruchomości z uwzględnieniem granic prawa do gruntu (art. 143 k.c.). Sąd Najwyższy uznał, że ustanowienie służebności dopuszczalne jest wtedy, gdy urządzenia zostały posadowione już po ustanowieniu użytkowania albo gdy przedsiębiorca dopiero zamierza je posadowić.

Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie podziela pogląd prawny wyrażony w cytowanej uchwale.

Dodać tylko można, że obciążeniu prawa wieczystego użytkowania służebnością przesyłu nie stoi także na przeszkodzie zasada *numerus clausus* praw rzeczowych, zgodnie z którą niedopuszczalne jest ustanawianie praw rzeczowych spoza katalogu tych praw unormowanego ustawowo albo nadawanie im treści odbiegającej od ustawowego modelu poszczególnych praw rzeczowych. Służebność przesyłu należy bowiem do ustawowego katalogu ograniczonych praw rzeczowych, a spór dotyczy tylko przedmiotu obciążenia. Nie sprzeciwia się to istocie służebności przesyłu skoro służebność obciąża wprawdzie prawo wieczystego użytkowania, ale jej wykonywanie dotyczy już nieruchomości a nie prawa. To wieczysty użytkownik, któremu przysługuje wyłączne prawo do korzystania z nieruchomości zostaje ograniczony w tym prawie stosownie do treści służebności, a nie właściciel, którego prawo do korzystania z nieruchomości zostało wyłączone, wobec czego ograniczone w żaden sposób być nie może (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2016 r., V CSK 523/15). Nie można podzielić poglądu Sądu drugiej instancji, że treść art. 233 k.c. nie przemawia za dopuszczalnością ustanowienia służebności przesyłu na prawie wieczystego użytkowania, bo z uwagi na cel jego ustanowienia określony w umowie, wzniesienie na niej urządzenia przesyłowego przekracza granice określonego korzystania z gruntu. Czym innym jest bowiem cel oddania nieruchomości w wieczyste użytkowanie, a czym innym wzniesienie urządzenia przesyłowego przez osobę trzecią. Ustanowienie służebności ma na celu przede wszystkim uregulowanie relacji pomiędzy przedsiębiorcą przesyłowym a użytkownikiem wieczystym wyłącznie uprawnionym do korzystania z gruntu, na którym posadowione są urządzenia przesyłowe. Prawo do korzystania z rzeczy dotyczy nieruchomości i jest skuteczne *erga omnes*, a więc dotyczy także właściciela. Prawo to obejmuje nadto wyłączne uprawnienie użytkownika w stosunkach z osobami trzecimi, wobec których zajmuje pozycję właściciela. Właściciel wyzbywa się w tym zakresie swoich uprawnień dotyczących nieruchomości na rzecz użytkownika wieczystego. Ponadto rozporządzanie prawem wieczystego użytkowania obejmuje wszystkie czynności prawne, których bezpośrednim

skutkiem jest zbycie lub obciążenie tego prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2016 r., II CSK 87/15 – nie publ.).

Reasumując, dopuszczalne jest ustanowienie służebności przesyłu na prawie wieczystego użytkowania, a legitymacja czynna przysługuje zarówno wieczystemu użytkownikowi, jak i przedsiębiorcy przesyłowemu.

Nie można odmówić też trafności zarzutowi naruszenia art. 305¹ w zw. z 49 § 1, 47 § 2, 191 k.c. i art. 7 ustawy z dnia 30 maja 1962 r. o gospodarce paliwowo – energetycznej oraz § 18 ust. 1 zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 24 sierpnia 1964 r. w sprawie zasad przyłączania do wspólnej sieci urządzeń do wytwarzania, przesyłania, rozdzielania i odbioru energii elektrycznej i ciepłej oraz paliw gazowych w zw. z art. 128, 339, 341 i 55² k.c.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 kwietnia 2011 r., V CSK 309/10 (nie publ.), po wejściu w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 o zmianie ustawy – Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2008 r., Nr 116, poz. 731) urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., ściśle powiązane z siecią, nie stają się częścią składową instalacji należącej do przedsiębiorstwa, bo samo podłączenie usuwa je jedynie spod zasady *superficies solo cedit* a nie rodzi skutku w postaci przeniesienia ich własności lub ustanowienia innego prawa na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego. Ich właścicielem jest podmiot, który poniósł koszty ich budowy.

Ocena, czy przedsiębiorca przesyłowy jest właścicielem urządzeń przesyłowych komplikuje się w razie wybudowania tych urządzeń w okresie obowiązywania jednolitej własności państwowej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 stycznia 2014 r., IV CSK 252/13 (OSNC 2014 r., nr 11, poz. 117, Biul. SN 2014 r., nr 5, poz. 12, M. Prawn. 2015 r., nr 2, poz. 87) konieczne jest uwzględnienie statusu Skarbu Państwa prowadzącego przed transformacją działalność gospodarczą za pośrednictwem przedsiębiorstw państwowych. Jako właściciel przekazywał on bowiem przedsiębiorstwom mienie państwowe w zarząd i użytkowanie oraz wyłączność prowadzenia działalności w dziedzinie energetyki zgodnie ze strukturą przedsiębiorstw dostosowaną do podziału administracyjnego. Sąd Najwyższy podkreślił, że należy uwzględniać

następstwa wynikające z aktów prawnych, które kształtują treść oraz skutki zdarzeń prawnych, aktów administracyjnych lub czynności prawnych.

Wymaganie dotyczące własności urządzeń przesyłowych musi być rozumiane w sposób odpowiadający zasadom kolejnych przekształceń zarządu i użytkowania wskutek podziału przedsiębiorstw państwowych oraz przekształceń własnościowych. Kolejne akty administracyjne, wykazane przez wnioskodawcę, określały dzielone i tworzone przedsiębiorstwo oraz zakłady, które wchodziły w jego skład. Przedsiębiorstwa te sprawowały zarząd mieniem państwowym na określonym terytorium wynikającym z kolejnych zarządzeń. Zakłady, stanowiące części przedsiębiorstwa, działały na zasadach pełnego rozrachunku gospodarczego, co oznacza, że zarządzały mieniem położonym na ich obszarze jako część przedsiębiorstwa państwowego. Jako *notorium* trzeba przyjąć, że w okresie do wejścia w życie ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 498 ze zm.) i ustawy z dnia 5 lutego 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. Nr 16 poz. 69 ze zm.) urządzenia przesyłowe były budowane jedynie przez przedsiębiorstwa państwowe, a następstwem prywatyzacji było powstanie jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, które wstępowały w prawa i obowiązki przedsiębiorstw, przy czym skutek ten dotyczył wszystkich praw składających się na przedsiębiorstwo, nawet jeżeli poszczególne składniki nie były wskazane w akcie administracyjnym lub brak było świadomości ich istnienia. Wskutek sukcesji uniwersalnej sprywatyzowane przedsiębiorstwa nabywały własność mienia lub prawo wieczystego użytkowania. Wyłączenie części mienia wymagało wyraźnego wskazania w akcie przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego. Ustalenie prawa własności urządzeń przesyłowych dokonywane musi być *in casu* z uwzględnieniem aktów, o których mowa wyżej. Wykazanie tego prawa za pomocą dokumentów zawierających dane podmiotu, który wybudował urządzenie powinno być dokonane przez powoda, ale z uwagi na upływ czasu nie zawsze będzie to możliwe w odniesieniu do każdego urządzenia poprzez przedłożenie konkretnych dokumentów. Sąd powinien więc dokonać analizy wszystkich okoliczności, w tym również danych z odbioru pogwarancyjnego i braku

twierdzeń użytkownika wieczystego o pokryciu kosztów budowy urządzenia lub zakwestionowaniu daty posadowienia urządzenia. Trzeba mieć również na uwadze, że zgodnie z § 18 ust. 1 zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 24 sierpnia 1964 r., obowiązującym do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. gospodarka energetyczna (Dz. U. 1984 r., Nr 21, poz. 96), urządzenia przyłącza i odcinki sieci bez względu na to, czym kosztem zostały wykonane, stanowią własność Skarbu Państwa i przechodzą w zarząd i użytkowanie zarządzającego wspólną siecią. Przepis ten, wskutek dokonania wykładni art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o gospodarce energetycznej (Dz. U. Nr 21, poz. 96, zm. Dz. U. z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1988 r. Nr 19, poz. 132, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 14, poz. 89 i Nr 34, poz. 198) przez Trybunał Konstytucyjny uchwałą z dnia 4 grudnia 1991 r. (OTK 1991. Nr 1, poz. 22, Dz. U. 1991 r., nr 116, poz. 507) nie stanowił od daty wejścia w życie tej ustawy podstawy nieodpłatnego przejmowania urządzeń przyłącza i odcinków sieci zbudowanych kosztem odbiorców energii (paliwa) jako stanowiących własność Państwa, a stosunki między tymi zakładami a odbiorcami energii lub paliwa, na których koszt wykonane zostały urządzenia przyłącza i odcinki sieci w celu poboru energii lub paliwa ze wspólnej sieci, w zakresie własności przyłączonych urządzeń i rozliczenia poniesionych kosztów podlegają ocenie na podstawie przepisów kodeksu cywilnego.

Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu uchwały wyjaśnił, że regulacja zawarta w § 18 zarządzenia MGİE wykracza poza materię stanowiącą przedmiot upoważnień do wydania przepisów zapowiedzianych w ustawie energetycznej z 1984 r. i nie znajduje podstawy obowiązywania w art. 45 ust. 2 tejże ustawy, gdyż w tym sensie pozostaje w sprzeczności z wymienionym przepisem. Wskazał również, że oceny kwestii własności urządzeń przyłączonych do sieci przedsiębiorstwa dokonywać należy na podstawie art. 49 i 191 k.c., przy czym wskazanie to dotyczyło art. 49 k.c. w brzmieniu pierwotnym, obowiązującym w dacie wydania uchwały. Wyjaśnił, że z chwilą połączenia w sposób trwały z siecią urządzeń przedsiębiorstwa wymienione w art. 49 k.c. urządzenia, jako jego części składowe, stają się przedmiotem własności tej osoby, która jest właścicielem przedsiębiorstwa.

Ocena zatem przesłanki własności urządzeń przesyłowych, których dotyczy wniosek (art. 305¹ k.c.) uwzględniać musi wszystkie wskazane wyżej okoliczności i odmienny stan prawny obowiązujący przed 1990 i 2008 r., a w razie ustalenia, że z uwagi na datę wybudowania urządzeń i obowiązujący wówczas stan prawny prawo własności tych urządzeń nabył Skarb Państwa, trzeba mieć na uwadze, że zmiana stanu prawnego nie ma wpływu na dalsze istnienie tego prawa.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c.

kc

aj